

Nr 10.

Af herr **Leander**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om utvidgning af lagen angående villkorlig straffdom.

Genom de år 1906 antagna lagarna om villkorlig dom och villkorlig frigifning har det blifvit möjligt att på ett mera rättvist och efter olika fall bättre afpassadt sätt utskifta det straff, som rättsordningen kräver för begångna förbrytelser. Såsom 1908 års lagutskott på tal om denna fråga framhåller, har genom införlifvandet af dessa lagar med vår straffrätt klarare än förr blifvit framhäfdt, att staten i sin straffande verksamhet äger att taga hänsyn ej blott till den genom brottet förorsakade objektiva kränkningen af rättsordningen, utan äfven till brottslingens person, så att straffet i hvarje särskildt fall noga bestämmes efter hvad som kräfvades, för att brottslingen däraf skall låta sig rätta.

Tillämpningen af dessa lagar torde också i stort sedt ha lämnat ett ganska gynnsamt resultat. Och ännu bättre verkan för ernående af de syften, som med lagarna afsetts, har man säkerligen att vänta, när den öfvervakning af villkorligt dömda och den ändring af gällande föreskrifter rörande tillsynen öfver villkorligt frigifna, hvarom Riksdagen i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t år 1908 anhållit, kommit till stånd. Skall något vara ägnadt att rätta en brottslig vilja, måste det vara medvetandet om, att samhället genom att skänka anstånd med straffverkställigheten och genom att anvisa den felande erforderligt stöd satt honom i tillfälle att börja ett oförvitligt lif, men att straffet kommer att utkrävas, därest i trots af den hjälp, som samhället velat bringa, rättelse ej äger rum.

Emellertid ansåg man sig vid införandet af ifrågavarande rättsinstitut böra gå fram med en viss försiktighet. Hvad angår särskildt lagen angående villkorlig straffdom, kunna inga andra bli föremål därför än sådana, som dömts till högst tre månaders straffarbete eller sex månaders fängelse, äfven om i öfrigt giltiga skäl för lagens tillämpning skulle förefinnas. Bland dem, som äga någon erfarenhet på här omhandlade område, torde dock den mening vara ganska allmän, att en utsträckning af lagen till åtminstone dubbla omfånget, d. v. s. till högst sex månaders straffarbete eller ett års fängelse, vore önskvärd. Vid sitt under sistlidne oktober månad hållna årsmöte i Göteborg uttalade sig

Svenska fångvårdssällskapet därför. Ur min egen erfarenhet såsom fängelse-tjänsteman skulle jag kunna andraga flera fall, där villkorlig dom säkerligen med fördel kunnat användas å dem, som erhållit ända upp till sex månaders straffarbete eller till och med därtöfver.

I sin ofvannämnda skrifvelse af år 1908 har Riksdagen visserligen icke direkt uttalat sig för en utvidgning af lagen angående villkorlig straffdom, men i motiveringen i alla händelser ifrågasatt, huruvida icke en dylik utvidgning skulle vara lämplig till förekommande af den nedbrytande och demoraliserande inverkan, som ett frihetsstraff i flera fall måste anses medföra. Mig synes, som om denna fråga lämpligen borde utredas och afgöras i samband med frågan om de villkorligt dömdas öfvervakning. Då genom sådan öfvervakning den brist, hvarmed lagen tydligtvis nu är behäftad, kommer att afhjälpas och lagens syfte att bättre främjas, torde alla skäl tala för, att också gränserna för lagens giltighetsområde utvidgas, på det att bland dem, som af skilda orsaker förbryta sig mot samhällets rättsordning, flera än hvad nu är fallet måtte få sin hederskänsla väckt till lif och erhålla den impuls till själfverksamhet, som den villkorliga domen afser att framkalla.

I sammanhang härmed anser jag mig böra erinra om, att Riksdagens justitieombudsman hemställt om viss ändring af § 6 i lagen angående villkorlig straffdom i syfte att få hindret undanröjdt för beviljande af anstånd med frihets- eller bötesstraff, som ådömts tillika med disciplin-straff efter strafflagen för krigsmakten.

Jämväl i fråga om lagen angående villkorlig frigitning anse många en utsträckning önskvärd och nyttig. Af åtskilliga skäl finner jag mig dock icke böra vid detta tillfälle göra något yrkande därom, utan inskränker mig att på grund af det anförda vördsamt hemställa,

det Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t att, i samband med den utredning angående öfvervakning af villkorligt dömda, hvarom Riksdagen gjort framställning, taga i öfvervägande, huruvida och i hvad mån lag angående villkorlig straffdom af den 22 juni 1906 lämpligen må kunna utvidgas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kan gifva anledning.

Stockholm den 20 januari 1912.

Ulrik Leander.